N:o 16.

Ank. till Riksd. kansli den 2 maj 1891, kl. 12 midd.

Betänkande, i anledning af dels Kongl. Maj:ts nådiga proposition i fråga om ändringar i kongl. kungörelsen den 11 maj 1883 angående vilkoren för tidningars och tidskrifters postbefordran, dels ock en i ämnet af herr E. Hammarlund väckt motion.

Uti en den 13 nästlidne mars aflåten nådig proposition, n:o 55, hvilken blifvit till utskottets behandling hänvisad, har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen bland annat att för sin del besluta:

att till § 1 mom. 1 af nådiga kungörelsen den 11 maj 1883 angående vilkoren för tidningars och tidskrifters postbefordran må fogas följande tillägg:

»Å tidning, som utkommer mindre ofta än en gång i veckan, må prenumeration ske å enahanda vilkor jemväl vid postanstalt å den ort, der tidningen utgifves.»

Härjemte har till utskottets behandling förelegat en af herr Hammarlund inom Andra Kammaren väckt motion (n:o 187), deri han hemstält, att i förevarande moment måtte i stället för hvad Kongl. Maj:t föreslagit införas det tillägg »att å tidning, som utkommer högst en gång i veckan må prenumeration ske å enahanda vilkor jemväl vid postanstalt å den ort, der tidningen utgifves.»

Båda dessa förslag afse en utsträckning af tillåtelsen att å postanstalt prenumerera å tidningar och tidskrifter. Enligt nu gällande stadganden får man för närvarande å postanstalt endast prenumerera

å tidning och tidskrift, som utgifves å annan ort än der prenumeranten bor eller vistas. Kongl. Maj:t och motionären föreslå nu att tillåtelsen må utsträckas, Kongl. Maj:t till tidning, som utkommer *mindre ofta* än en gång i veckan, och motionären till tidning, som utkommer *högst* en gång i veckan.

Sedan publicistklubben i Stockholm redan för åtskilliga år sedan hos Generalpoststyrelsen gjort framställning om utverkande af sådan ändring i berörda bestämmelser, att antingen omförmälda inskränkning i rättigheten att genom postverkets försorg prenumerera å tidningar och tidskrifter helt och hållet borttoges eller ock, om detta icke kunde medgifvas, att prenumeration genom utgifningsortens postanstalt finge ske å tidning eller tidskrift, som utkomme en gång i veckan eller mindre ofta, aflät bemälda styrelse den 23 november 1888 underdånig skrifvelse i ämnet till Kongl. Maj:t, dervid styrelsen yttrade bland annat att, hvad anginge behofvet för tidningsutgifvarne och allmänheten af en sådan anordning, att å postanstalt jemväl finge verkställas prenumeration å tidning, utkommande å samma ort som den, der postanstalten vore belägen, syntes den af publicistklubben gjorda framställning i ämnet äfvensom åtskilliga på senare tiden framkomna uttalanden utvisa, att detta behof förefunnes hos tidningsutgifvarne. Att det jemväl för allmänheten, som redan nu kunde vid postanstalterna prenumerera på utländska tidningar äfvensom å på andra orter utkommande inhemska tidningar, skulle vara en fördel att kunna få dersammastädes prenumerera på vissa eljest mera svåråtkomliga periodiska publikationer, kunde nog ej heller förnekas. De dagligen eller flera gånger i veckan utkommande tidningarna kunde väl i allmänhet sjelfva utan svårighet ombesörja utdelningen till prenumeranter boende å utgifningsorten och torde till och med vara i tillfälle att utföra detta på ett för allmänheten mera tillfredsställande sätt än postverket, för så vidt icke postpersonalen skulle ökas i en mån, som medförde allt för stora utgifter för postverket. Utdelning genom vederbörande utgifvares försorg kunde nemligen ske omedelbart efter det tidningen blifvit färdigtryckt och kunde verkställas af en personal, som ej hade några andra försändelser att kringbära, hvarigenom allmänheten således inom kortaste tid finge tidningarna sig tillställda. Annorlunda stälde sig förhållandena, om dessa tidningar skulle utdelas genom postanstalten å utgifningsorten. Det låge nemligen i sakens natur, att postförsändelserna måste utsändas från postanstalterna på bestämda tider, och att dessa tider i främsta rummet måste blifva beroende på den tid, vid hvilken posterna ankomme från andra orter, samt sålunda kunde komma att mycket litet

passa in med den ena eller andra tidningens utgifningstid. Dessa dagligen eller flera gånger i veckan utkommande tidningar skulle således, derest icke för deras skull särskilda utdelningsturer anordnades, hvilket naturligtvis skulle medföra mycket betydliga kostnader, kunna komma att ligga obefordrade flera timmar å postanstalten, hvilket åter icke utan skäl skulle framkalla missbelåtenhet hos så väl tidningsutgifvarne som prenumeranterna. Det hade väl ock varit med hänsyn bland annat till dessa omständigheter som publicistklubben alternativt föreslagit sådan ändring i gällande bestämmelser, att prenumeration genom utgifningsortens postanstalt endast blefve medgifven å tidningar och tidskrifter, som utkomme en gång i veckan eller mindre ofta.

Generalpoststyrelsen hade dock icke funnit sig kunna göra underdånig hemställan om förändrad lagstiftning ens i hela den utsträckning, sistnämnda alternativ afsåge. Styrelsen hade nemligen trott, att de svårigheter, som skulle möta för postverket att öfvertaga prenumeration för lokalbefordran af dagligen eller flera gånger i veckan utkommande tidningar, jemväl skulle komma att göra sig gällande i fråga om dylik prenumeration å tidningar och tidskrifter, utkommande en gång i veckan. Dylika till ett antal af icke mindre än 182 i den vid tiden för aflåtandet af styrelsens nu förevarande skrifvelse senast utfärdade taxa å svenska tidningar och tidskrifter upptagna publikationer torde nemligen i allmänhet utkomma på bestämd veckodag och såväl utgifvarne som allmänheten vara angelägna om deras ofördröjliga befordring.

I flera afseenden olika stälde sig deremot förhållandena med de mindre ofta än en gång i veckan utkommande periodiska publikationerna. Dels syntes det vara just för dessa som behofvet af postverkets medverkan vid deras spridning till prenumeranter inom utgifningsorten gjort sig mest känbart, dels torde svårigheterna för postverket att utan större kostnad åtaga sig deras distribution vara vida mindre. Vid dessa i allmänhet en gång i månaden eller en gång i qvartalet utkommande publikationers ögonblickliga utdelning lades icke samma vigt vare sig af utgifvarne eller af allmänheten som i fråga om de egentliga nyhetstidningarne, hvadan, äfven om prenumeration å dessa publikationer vid utgifningsortens postanstalt för lokalbefordran komme att anlitas i större utsträckning, det icke syntes möta några väsentliga svårigheter för postanstalterna att utan anordnande af särskilda utdelningsturer på ett tillfredsställande sätt verkställa utdelningen.

Generalpoststyrelsen förordade derför en sådan ändring af förevarande mom. som nu af Kongl. Maj:t föreslagits.

I sitt anförande till statsrådsprotokollet yttrar herr statsrådet och

chefen för finansdepartementet, att det syntes honom önskligt att i möjligaste mån tillmötesgå de framstälda krafven på en utvidgning af postverkets befattning med tidningars och tidskrifters befordran, men att han med hänsyn till hvad generalpostyrelsen anfört icke vågade tillstyrka en större utsträckning af postverkets skyldigheter i förevarande hänseende än styrelsen föreslagit.

Herr Hammarlund erinrar i sin motion derom, att då efter publicistklubbens förberörda anhållan till generalpoststyrelsen intet åtgjordes för fyllande af det behof som uti förevarande afseende förefans såväl för tidningsutgifvarne som för allmänheten, upprättades i Stockholm på enskildt initiativ den s. k. Stadsposten, hvilken tillkommit just för att komplettera, hvad generalpoststyrelsen undandragit sig. Hos Stadsposten hade allmänheten kunnat prenumerera å i Stockholm utkommande tidningar, och genom denna hade prenumeranterna fått tidningarna till sig hemburna.

Men knappt hade denna anordning till pressens och allmänhetens bästa börjat verka, förr än den omintetgjordes genom statsmagternas ingripande. Till följd af 1888 års Riksdags beslut om postmonopolet hade nemligen aktiebolaget Stadsposten nödgats upphöra med sin verksamhet, enär det beröfvades sin förnämsta inkomstkälla, lokalbrefbefordringen.

Man hade väntat, att, då staten förklarade sig icke medgifva någon konkurrens på detta område, staten äfven skulle känna sig skyldig att besörja all den postbefordran, som förut genom enskildt initiativ omhänderhafts, och under diskussionen i Andra Kammaren om postmonopolet hade ock förhoppningar härom blifvit uttalade.

Dessa hade emellertid icke blifvit uppfylda. För att i någon ringa mån fylla det behof som sålunda förefunnes hade Kongl. Maj:t nu inkommit med omförmälda proposition. Det förslag, som densamma innehölle och som redan i slutet af år 1888 blifvit bebådadt, hade gifvit publicistklubben anledning till det uttalande, att klubben ansåge, det en reform, som ej utsträcktes *åtminstone till veckotidningarna*, vore ur såväl pressens som allmänhetens synpunkt nära nog utan all betydelse.

Motionären delade denna mening. Å qvartals- och månadstidsskrifter skedde prenumerationen — af lätt insedda skäl — hufvudsakligen genom bokhandeln. Endast ett fåtal exemplar ginge genom postverket. Ett bifall till den kongl. propositionen skulle icke kunna rubba detta förhållande. Det kunde således med fullt fog sägas, att det här endast vore fråga om en skenreform.

Det verkliga behof, som genom postmonopolet uppstått, hade man

deremot ej ansett sig kunna tillfredsställa. Och dervid hade man skylt på kostnaderna.

Det förefölle emellertid ganska egendomligt, att postverket kunde åtaga sig att för ett visst pris befordra en tidning från Stockholm till Haparanda och der hembära den till prenumerantens bostad, men icke för lika belopp åtaga sig att befordra samma tidning från posthuset vid Rödbotorget till en prenumerant, boende i nästa hus vid samma torg, eller — för att taga ett annat exempel — att postverket mot ett visst belopp befordrade en tidning från Ystad till Stockholm och sedan läte hembära den till en prenumerant vid Skanstull, men deremot ej för samma pris kunde åtaga sig att befordra alldeles samma tidning tvärs öfver gatan i Ystad.

Det nuvarande stadgandet, hvilket skulle i *hufvudsak* bibehållas, vore ogynsamt särskildt för de stora städerna med de der rådande betydliga afstånden. En person å landsbygden kunde *på ett ställe* verkställa prenumerationen å alla de tidningar han önskade. Stockholmaren finge deremot vända sig åt alla möjliga håll och spilla bort mycken tid för att leta rätt på de olika tidningarnas expeditioner. Och genom Stadspostens indragning ställdes han inför utsigten att få sjelf låta hemta sina veckotidningar å vidt skilda delar i staden. Veckotidningarna kunde nemligen icke hålla sig med egna bud såsom de dagliga tidningarna, enär de icke utan mot hög betalning kunde erhålla bud, som blott vore upptagna en dag i veckan.

Om det vore så, att en person, boende t. ex. å Östermalm, kunde å dervarande postanstalt prenumerera å tidning, som utgåfves å Södermalm, kunde bestämmelsen i någon mån försvaras; Stockholm blefve då åtminstone icke sämre lottad än städer af den omfattning som till exempel Norrköping och Gefle. Men ehuru Stockholm hade *åtta* postanstalter, betraktades den dock i förevarande hänseende som en »ort» och lemnades derigenom i en säregen undantagsställning.

Motionären, som vidare framhåller att Stockholm med sina omkring 250,000 invånare är uti berörda afseende vida sämre lottadt än län med samma invånareantal, och att detta jemväl är förhållandet med våra andra stora städer, finner en förändring i den rigtning, att städerna här vid lag erhålla samma fördelar som redan länge tillgodokommit landsbygden, verkligen vara af behofvet påkallad. Han skulle emellertid icke ifrågasätta reformens utsträckande till äfven de dagliga tidningarna, enär Stadsposten endast i ringa grad befattat sig med dem, utan nöja sig med att begära, att kongl. postverket toge hand om de tidningar, hvilka genom postmonopolets införande ställdes snart

sagdt utanför möjligheten att mottaga prenumeration å utgifningsorten, nemligen veckotidningarna.

Det vore egentligen två skäl generalpoststyrelsen anfört mot lokalprenumeration äfven för veckotidningar. Det ena var kostnaderna. År 1884 beräknades postverkets förlust genom införande af lokalprenumeration komma att ensamt för Stockholm uppgå till icke mindre än 90,337 kronor (då voro äfven de dagliga tidningarna medräknade). Enligt de i år af postdirektören härstädes verkstälda beräkningarna hade förlusten reducerats till 8,968 kronor (jemte utgifter för lokal). Motionärens öfvertygelse vore att dessa kostnader kunde ytterligare betydligt reduceras och antagligen förvandlas till en *vinst* för postverket.

För öfrigt hade det väl icke varit meningen med postmonopolet, att kongl. postverket blott skulle lägga under sig de bestyr, som voro inkomstbringande, men lemna de öfriga å sido. Meningen hade väl i stället varit den, att postverket skulle öfvertaga alla de grenar af postbefordran, hvilka det derefter blefve omöjligt för den enskilde att upprätthålla.

Om det i öfrigt förhölle sig så, att postverket verkligen skulle göra förlust på lokalprenumerationen, kunde ju en särskild taxa för dylik prenumeration upprättas och dervid befordringsafgiften sättas t. ex. till *dubbla* beloppet mot det vanliga.

Det andra skälet är, att tidningarna skulle »kunna komma att ligga obefordrade flera timmar å postanstalten», hvilket »skulle framkalla missbelåtenhet hos såväl tidningsutgifvarne som prenumeranterna». Härvid ville emellertid motionären framhålla, att det beträffande en veckotidning betydde föga, om dess utdelande fördröjdes en eller annan timme. Ja, äfven om den icke kunde utbäras förr än följande dag, vore det bättre än — om den icke alls komme prenumeranten till handa.

I likhet med Kongl. Maj:t finner utskottet den ifrågavarande tillåtelsen till prenumeration icke lämpligen böra utsträckas till sådana tidningar, som utgifvas oftare än en gång i veckan. Allmänhetens behof af att fortast möjligt erhålla del af de nyheter dessa tidningar meddela, torde nödvändiggöra den anordning med särskilda bud, som för dessa tidningar redan förefinnes, och som, ehuru för tidningsutgifvarne kostsam, dock är synnerligen lämpad för en snabb tidningsbefordran.

Annat torde förhållandet vara med de tidningar, som utgifvas allenast en gång i veckan. Generalpoststyrelsen har utgått från det antagande, att såväl tidningsutgifvarne som allmänheten skulle vara angelägna om jemväl dessa tidningars ofördröjliga befordring. Detta antagande torde icke vara rigtigt. Af »Taxa för år 1891 å svenska tidningar och tidskrifter, hvilka reqvireras genom kongl. postverket», framgår nemligen att af de till ett antal af ungefärligen 160 uppgående veckotidningarna, omkring hälften äro orttidningar, tre åttondelar dels facktidningar, dels religiösa eller nykterhetstidningar, dels illustrerade tidningar samt slutligen omkring en åttondel af blandadt innehåll af sådan art, att deras spridning möjligen icke kan anses synnerligen önskvärd.

Om man nu frånser orttidningarna, hvilka utan olägenhet torde kunna afhemtas af prenumeranterne i de små samhällen, hvari de utgifvas och för hvilkas utgifvare och prenumeranter den ifrågasatta tillåtelsen knappast torde ega sådant värde att den kommer att begagnas, äro de öfriga veckotidningarna således af det innehåll, att de ingalunda kunna anses som nyhetstidningar. Hvarken för utgifvarne eller allmänheten förefinnes derför något särskildt intresse att fortast möjligt få dem utdelade. I fråga om utdelningen af dessa torde derför kunna sägas detsamma som generalpoststyrelsen yttrar om de tidningar, hvilka utkomma mindre ofta än en gång i veckan eller att »på dessa publikationers ögonblickliga utdelning icke lägges samma vigt, vare sig af utgifvarne eller af allmänheten, som i fråga om de egentliga nyhetstidningarna, hvadan, äfven om prenumeration å dessa publikationer vid utgifningsortens postanstalt för lokalbefordran komme att anlitas i större utsträckning, det icke synes möta några väsentliga svårigheter för postanstalterna att utan anordnande af särskilda utdelningsturer på ett tillfredsställande sätt verkställa utdelningen.»

Men om den af motionären föreslagna utsträckningen af den tidningsbefordran som sker genom posten således icke kan antagas medföra synnerlig tunga för postverket, måste den deremot erkännas såväl för veckotidningarnes utgifvare som för allmänheten ega stor betydelse. För tidningar, som hafva den mindre betydliga spridning en veckotidning i allmänhet har inom utgifningsorten, torde det nemligen möta stora svårigheter, att mottaga lokalprenumeration, enär omkostnaderna för utdelningen naturligtvis ställa sig synnerligen höga, då densamma endast skall ega rum i mindre antal exemplar och allenast en gång i veckan. Följden häraf lärer ock vara den att tidningsutgifvaren måste afböja hemsändning, om tidningen skall lemnas i någon aflägsnare

stadsdel, och att den derstädes boende derför måste antingen sjelf genom särskildt bud afhemta sin tidning eller afstå från den af honom åstundade prenumerationen.

Man har invändt, att den af motionären ifrågasatta utsträckningen skulle för postverket medföra ökade utgifter. Hvad Stockholm särskildt beträffar har postdirektören derstädes uppgjort en beräkning å de inkomster och utgifter, som genom sist berörda utsträckning skulle för postverket uppkomma. Af denna framgår att de ökade inkomsterna skulle uppgå till 10,034 kronor 47 öre och utgifterna till 19,002 kronor, hvartill borde läggas kostnaderna för hyra af lokal med inredning, belysning och uppvärmning samt för expenser. Af Kongl. Maj:ts proposition till innevarande Riksdag angående rikets tillstånd och behof framgår emellertid att för år 1892 postverkets inkomster blifvit, efter afdrag af 100,000 kronor, hvarmed postverkets kassaförlag borde ökas, beräknade till 7,700,000 kronor, samt dess utgifter till 7,250,000 kronor, hvadan ett öfverskott skulle uppstå å 450,000 kronor. Under sådana förhållanden synes den ifrågavarande utgiften icke kunna betraktas såsom synnerligen afsevärd, särskildt med hänsyn fästad derå, att postverkets egentligaste betydelse icke är att inbringa staten inkomster utan att på bästa sätt betjena allmänheten.

Det torde ock kunna ifrågasättas, huruvida icke de af postdirektören i Stockholm beräknade utgifterna skulle kunna i ganska hög grad reduceras. Den största utgiftsposten uppgår nemligen till 6,112 kronor för 32 extra vaktbetjenters tjenstgöring vid en tur de fyra dagar i veckan, under hvilka de flesta veckotidningarna utkomma. Då nu emellertid dessa veckotidningar icke äro nyhetstidningar och någon särskild brådska med deras utdelning derför icke torde vara för handen, synas särskilda utdelningsturer för dem icke vara erforderliga, och hela sistberörda utgiftspost torde derför ock kunna utgå.

Det är emellertid icke allenast den *nytta*, hvilken allmänhet och tidningsutgifvare kunna hafva utaf den af motionären föreslagna åtgärden, som talar för densammas vidtagande. Såväl utgifvarne som allmänheten torde derjemte äfven hafva *rätt* att fordra att staten åtager sig ifrågavarande tidningsutdelning.

Genom statsmagternas år 1888 afgifna förklaring, att staten eger monopol att ensam besörja regelbunden befordran af bref och brefkort jemväl å de särskilda inrikes orter, der postverket anordnat lokalbrefbefordran, förbjödos visserligen icke enskilde att åtaga sig och anordna regelbunden befordran af tidningar, men då sådan svårligen torde kunna löna sig utan i sammanhang med befordran af lokalbref, meddelades

dermed jemväl ett stadgande, som faktiskt upphäfde alla privata inrättningar för allmän tidningsbefordran. Särskildt för Stockholm, der vid berörda förordnings utfärdande den s. k. stadsposten redan under ett par år befordrat icke allenast lokalbref utan jemväl sådana tidningar, hvarom nu är fråga, medförde detta lagstadgade beslut ganska kännbara verkningar. Lokalbrefbefordringen öfvertogs visserligen af postverket, men befordringen af tidningar åtog detsamma sig icke. Såsom motionären anmärker, synes det dock vara statens pligt, när den tillägger sig postmonopol, att jemväl öfvertaga den mindre lönande verksamhet, som den förbjudit andra idka och hvarigenom dessa uppfylde ett allmänhetens berättigade kraf.

Slutligen har man, såsom skäl mot postverkets åtagande af veckotidningarnas befordran, äfven hört invändas, att dessa tidningars innehåll i allmänhet vore sådant, att deras spridning icke borde uppmuntras. Efter hvad ofvan är anfördt, är ett dylikt påstående dock icke med verkliga förhållandet öfverensstämmande. Beträffande Stockholm, som denna fråga närmast torde röra, är att märka, att enligt senast utgifna tidningstaxa utkomma i denna stad tillhopa 54 veckotidningar. Af dessa äro 15 af religiöst innehåll, 15 äro facktidningar, 2 nykterhetstidningar, 7 antingen illustrerade eller af skönlitterärt innehåll, 6 politiska och 9 dels skämttidningar, dels tidningar af stundom stötande eller skandalöst innehåll. Häraf framgår, att hela det stora flertalet af dessa tidningar måste räknas bland landets aktningsvärda och gagnande publikationer. Hvad den sist omförmälda klassen beträffar, bör derjemte uppmärksammas, att deras hufvudsakliga spridning sker genom lösnummerförsäljning och ingalunda genom prenumeration, hvadan för dem den af motionären föreslagna tillåtelsen icke torde medföra synnerlig fördel. För öfrigt torde utskottet ej behöfva erinra derom, att det icke är åt postverket våra grundlagar afsett att öfverlemna den erforderliga uppsigten öfver tryckfrihetens rätta bruk.

Antagandet af Kongl. Maj:ts förslag att medgifva lokalprenumeration å allenast sådana tidningar, som utkomma mindre ofta än en gång i veckan, skall, efter utskottets mening, icke komma mer än ett ytterligt ringa antal tidningar och tidningsläsare till nytta. De tidningar och tidskrifter, som utkomma så sällan som dessa, utdelas nemligen i allmänhet utan någon särskild kostnad genom bokhandlarne, och en tillåtelse till postprenumeration skulle säkerligen icke medföra någon ändring häri. Ett antagande af Kongl. Maj:ts förslag torde derför vara utan all betydelse.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, hemställer utskottet,

1:o) att till § 1 mom. 1 af nådiga kungörelsen den 11 maj 1883 angående vilkoren för tidningars och tidskrifters postbefordran må fogas följande tillägg: »Å tidning, som utkommer högst en gång i veckan, må prenumeration ske å enahanda vilkor jemväl vid postanstalt å den ort, der tidningen utgifves, dock utan skyldighet för postanstalten att för dess befordran anordna särskilda utdelningsturer».

Uti ofvanberörda kongl. proposition föreslår Kongl. Maj:t vidare, att § 3 af nämnda nådiga kungörelse angående vilkoren för tidningars och tidskrifters postbefordran må erhålla följande lydelse:

»Varder, för att såsom försändelse under band med post befordras, till postanstalt aflemnadt exemplar af tidning, tidskrift, författningssamling, handlingar utgifna af sällskap eller föreningar o. s. v., hvarå ej prenumeration vid postanstalt egt rum, skall för hvar särskild försändelse, ehvad denna utgöres af ett eller flera exemplar af samma eller olika tidningar eller tidskrifter m. m., befordringsafgiften utgöra 1 öre för hvar vigt af 50 gram eller öfverskjutande del deraf, dock så, att icke i något fall afgiften för en särskild försändelse understiger 4 öre, om den med post eller af landtbrefbärare fortskaffas, samt 2 öre, om densamma å postanstalt behandlas utan att med post eller af landtbrefbärare fortskaffas.

I öfrigt varda å tidningar och tidskrifter m. m., som på förenämnda sätt med post fortskaffas, tillämpade de bestämmelser, som i allmänhet gälla för befordran af korsbandsförsändelser, med undantag likväl för hvad rörande högsta vigten för hvar särskild försändelse finnes föreskrifvet.»

Den förändring, som härigenom skulle införas, vore den, att under det för närvarande ifrågavarande befordringsafgift utgör 1 öre för hvar vigt af 50 gram eller öfverskjutande del deraf, dock så att icke i något fall afgiften för en särskild försändelse understiger 4 öre, skulle enligt förslaget lägsta afgiften bibehållas vid 4 öre, om försändelsen med post eller af landtbrefbärare fortskaffades, men nedsättas till 2 öre, om densamma utdelades utan att med post eller af landtbrefbärare fortskaffas.

I sammanhang med utfärdande af nådiga kungörelsen den 21 december 1888 beträffande postverkets rätt i fråga om befordran af

bref och brefkort m. m., hvarigenom bland annat statens postverk uttryckligen förklarades ega uteslutande rätt att mot afgift besörja regelbunden befordran af förseglade eller eljest tillslutna bref äfvensom af brefkort å de särskilda inrikes orter, der postverket anordnat lokalbrefbefordran, anbefalde Kongl. Maj:t generalpoststyrelsen att efter verkställd utredning till Kongl. Maj:t inkomma med underdånigt yttrande, huruvida och i hvilken mån lindring i afgiften för lokalbrefbefordran kunde, vare sig genom nedsättning af portoafgiften, genom höjning af vigtsatsberäkningen vid enkelt porto eller på annat sätt, utan afsevärd olägenhet för postverket ega rum.

Till åtlydnad häraf afgaf generalpoststyrelsen den 1 mars 1889 underdånigt utlåtande i ämnet, dervid styrelsen på anförda skäl fann sig icke kunna föreslå vare sig nedsättning af portoafgifterna för lokalbref och lokalbrefkort eller höjning af vigtsatsberäkningen vid enkelt porto för lokalbref, men deremot förklarade sig anse någon lindring i afgifterna för lokalkorrespondensen kunna vinnas genom nedsättning af portoafgifterna för korsbandsförsändelser, som å postanstalt behandlades utan att med post eller landtbrefbärare fortskaffas. Bland dessa korsbandsförsändelser vore det dock egentligen endast andra trycksaker än tidningar och tidskrifter, som förekomme i något större antal.

På grund häraf föreslog derför styrelsen, att Kongl. Maj:t, med ändring af bestämmelserna i nådiga brefven den 2 maj 1879 och den 18 december 1885, i hvad desamma rörde korsbandsförsändelser innehållande affärshandlingar, varuprof eller andra trycksaker än tidningar och tidskrifter, täcktes förklara, att befordringsafgiften skulle utgöra för försändelse af nämnda slag, som å postanstalt behandlades utan att med post eller af landtbrefbärare fortskaffas, 2 öre för hvar vigt af 50 gram eller del deraf, dock att minimiafgiften skulle utgöra för varuprof 4 öre och för sådan försändelse, som innehölle affärshandlingar, 5 öre.

Ehuru generalpoststyrelsen beträffande den nu utgående afgiften för tidningars och tidskrifters postbefordran fann någon nedsättning deri icke böra ifrågasättas, ansåg dock styrelsen minimiafgiften för dylika försändelser vid lokalbefordran lämpligen kunna sättas till hälften af hvad som utgjordes vid annan befordran och sålunda sänkas från 4 öre till 2 öre.

Enligt på föranstaltande af herr statsrådet och chefen för finansdepartementet under nästlidne februari månad verkställd räkning af samtliga korsbandsförsändelser skulle postverkets inkomst af dylika försändelser vid lokalkorrespondens kunna antagas för år räknadt utgöra tillhopa 16,859 kronor 44 öre, hvadan, under förutsättning, att den lokala

utvexlingen af korsbandsförsändelser icke komme att ökas till följd af den föreslagna nedsättningen i afgiftsberäkningen, samma nedsättning kunde beräknas medföra en minskning i årsinkomsten af 8,429 kronor 72 öre. Enligt generalpoststyrelsens åsigt kunde dock med säkerhet antagas, att den beräknade minskningen i inkomst komme att mer än motvägas af den ökning i antalet af dylika försändelser, som genom nedsättningen i afgift komme att framkallas.

I sitt anförande till statsrådsprotokollet förklarar sig herr statsrådet i likhet med generalpoststyrelsen anse, att en nedsättning i afgiften för korsbandsförsändelser vid korrespondens skulle vara af afsevärdt gagn för den korresponderande allmänheten, på samma gång som nedsättningen, om den hölles inom de af styrelsen föreslagna gränser, syntes kunna åvägabringas utan uppoffring från postverkets sida.

I sammanhang med beslutet om ifrågavarande kongl. propositions aflåtande beslöt Kongl. Maj:t tillika, att med pröfningen af hvad generalpoststyrelsen föreslagit i fråga om postbehandlingen af andra korsbandsförsändelser än de, som omförmäldes i ofvanberörda kongl. kungörelse den 11 maj 1883, skulle anstå, till dess Riksdagen fattat beslut i nu föreliggande fråga.

Utskottet har icke något att erinra emot nu förevarande del af Kongl. Maj:ts nådiga proposition och hemställer derför,

2:o) att Kongl. Maj:ts ifrågavarande förslag må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 1 maj 1891.

På utskottets vägnar:

CARL HERSLOW.

Reservation:

emot *1:sta punkten:*

af herr friherre *Barnekow* samt herrar *Reuterswärd, Stephens, Cavalli, P. J. Andersson* och *Ehrenborg* med tillkännagifvande, att de inom utskottet röstat för bifall till Kongl. Maj:ts framställning jemväl i denna del.

STOCKHOLM, ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG, 1891.